

Pređ. Dr. I. D. Višošević rektor grki. sjeimenista Zagrebl. gornji grad

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЮГОСЛАВИЇ

Виходзя кожди тилдєнь, — Прєдплатя на рок 60 Дин., на пол рока 30 Дин. За Америку и други краї 2 америка речяк.

Предплату и шишки писма до Редації и Управлєня треба поси- лати на адресу: „Руски Новици“ Пишкорєнци (Югославия).

ЖИТО. (У КОСИДБИ).

Нашо поля теряз пощи златного, узрєтого жита, котре лєм чека на пред- них роботнїкох, да го покоса, позберало и витлача. И тих дньох забрєньча коси; покрито поля одберачки, а о дзєнь два загуча машини и валопля ше пойдя и тамбари з крємєним здрємєм зарном.

Косидба то час найчєжних роботох на валакє, але и ведно час найчєжней радосни за зарнїста, кєд видиши богати под свойого труду, кєд мє Господь з неби и глєд миши и у знолю лїца обрє- бєна жєм мєдро плаца за царєвнєну службу.

Тогорочна косидба виштра жє бє- дє добра, бо чєжкєй чєлоди на житє неє, лєм є вєлькє питанє, яку цєну па- раст за жито достанє, яку цєну одрє- дза житє шветово тарголицы и политича- рє. Бо точ як чудно то чєц, жє поли- тичарє одрєдзую цєну жита але то ипак правда. Шицко цєнка одрисє од поли- тичарєх и од їх политикє. Кадзи шє лєм члєвєк обрєцє, вишадзи находзи шицки политикє. Политика превладала и на вєль- кєй шветовєй газдовскєй конферєнцї у Лондону и вона теряз заладила як чєж- ки коч до блатє так, жє жєжєбуц шє з нєвого аїц нє вицєгнє и тах уцнє. А тє- пьє шє од нєй обчєжєжєжє!...

За цєну жита.

Почали шє и у Лондону радзиц о жи- тє. Цє зос нїм бєдє, чи то вредно тє- льє шиц, кєльє шє теряз шєє, як да мє цєна бєдє виша и слично. У тих до- гваряньох предок водза и одлучую ши- три держави, котри найчєжєй жита маю на предай. То сє: Канада, Америка, Ар- гєнтина и Австралия. Канада на приклад на предай, то значи за вивоз до дру- гих державох, 80% шицкого жита, цє у нєй рочнє уродзи. То значи, жє Канада сама похаснє лєм 1/4 свойого жита. Америка вивожє менєй, бо сама ма 120

милиони житєльох, та вєє кому вєє. Але ипак єй бєз вєльє остава. Слично стої Аргєнтина.

И сто там у тих американєких жє- мох як видзишє вєє вєськє надирєдзє- ция жита, — вєєи бєз вєльє жита шєю бєз вєльє им остава и бєз вєльє маю на предай. Прєто глєвна ствар у тих лондонєких житєних догваряньох є тога жє би трєбало

шиц менєй жита.

То шицки вєєи признаю, але кєд трєба одрєдзиц, за кєльє котра од них змєнша у сєбє шєжнє жита, тєди шє кєждє ницваря, жє нє можє прєто и прє- то — кєждє уж прєдидзє дєяку ви- гваржє.

А за нас бєз вєжє, да шє тєти шицри глєвни прєдцєнти жита догварє и да жєнєй жита шєю. Вєц би вєєи нє могли тєльє конкурєрєц єврєпєскєй дер- жавєк, мєди котрима Югославия нє шє тичє вивозу зарнє мєди парнїма. Тєди би шєи нє могли надавал вєкнєй пєшижита.

И у нас у Бєоградє бєло при глєди бєшєди о тим, як да шє цєна житє оскура. Шицки сє у тим зложєи, жє жито такой цє косидби нє шмє бєц тєнєшє од 150 Д. Теряз шє на бурєи дзєнєра цєна до 250 Дин. З того мож закљочєвал, жє за цєнкє жито мож бє- дє достац такой у початку голєм 150 Дин. Напрєдєжєлюнєскєй цєнє у тим цєским часє бєдє то ипак знатнє полєпшєнє. (мф.)

Розвой папєрових пєнєжєх.

II. Банкнотє.

Перши друковани банкєво цидрєн- билєти, банкнотє почали банци друкован при концє 17. столєтня и то найпершє у добрє ушорєних державох, як цє тєди бєла Англия и Французька. Друковани банкнотє то бєла вєськє новєц, а робєло нє то так: Кєд члє- вєк уложєл свой готєви златни чи стєйбєр- ни пєнєж до банкє, нє давала мє банкє тє- ряз писану потбєрду за уложєнє пєнєж, але давала мє готєви видруковани гєлєтєнє (но- тєрєри). Оталь похєдєл мєнє банкнотєи. Вєєи бєли на рижєи сємєи, як цє и нєшєва мєлє папєрєви пєнєж од 10, 100 и 1000 дин. За банкє то бєло бєз вєжє, бо за тоту сє- мє, за котру видєла улагатєнє банкнотєи, нє мєшєла улагатєнє плацицєи кєжати, гєч прєби златни пєнєж остєл у банкєи и вєна з нїм робєла. Але зато шє банкє подцєбована и то бєло на банкнотєх видруковєно, жє вє- на гєч кєди и гєч жєму, хтє єй тоту банк- ноту прилєнє, вилпаци у злату сємє, котра на банкнотєи зазначєна.

Вєц пришло дальши стєпєн розвоє. Бан- ци видєдали банкнотєи нє лєм тєди, кєд да- хтє до нїх уложєл златє рєбє стєйбєлє, але и бєз того. На приклад, кєд дакомєу трєбала позичька вон изєл до банкєи и кєд мє банкє бєрєла давала мє потребнє сємє євоєх банк- нотєх, з котрима шє члєвєк сєужєл шє зос златним пєнєжєк до вєєи, доє лєдєжє маєи до дєтнєй банкєи добирє и бєрєтє, жє банкє

гєдєа кєждє час вилпаци за папєрєво банк- нотєи чистє златє.

Шицко ипєло у шєрє дєтєя, доє банкирє бєли чєстєи и нє друковани бєнєй банкнотєи як цє маєи у євоєх касєх євоєго и нєдє- го златє. Але з врємєнєм повєбєи нє и нє- чєстєи банкирє, сєкєрєанти, котри давали до прємєтєу дєвє и трєи разє бєчєй банкнєжєх, як цє маєи златє и тах шицки их банкнотєи шє бєли, як шє гварєи, покритєи зос златєм. Тє мєшєлє пєнєц, до того, жє кєд члєвєк пришло до тєбєго банкє, да вилєнєи банкнотєи того банкє за златє, достєл рєднє. Пє- шєкє вєлє златє вилпацицєи нє можємє! Рєдє- ми нє, жє така банкє такой стєпанєла у шєдєлєх добирє, а курс єєй банкнєжєх сєпадєлєл. При- хєдєлє и до того, жє лєдєжє уобнє нє сєдєлє прилєц банкнотєи дєтнєго банкє и бєнє мєшєлє банкротирєи. А шицко прєто, бо вил- давал папєрєвих банкнєжєх бєчєй, як нє маєи гєтєвоє златє.

Тєбєго сєрєбєданє з банкнєжєк бєло бєз вєжє у 18. и 19. столєтєю. Вєц лєдєжє стєрацєи на нїм пєли євоєй мєстєк, бо кє- пєлєи за готєви пєнєжє банкнєжєи, котри бєц стєпанєи цєнкєк євоєй врєлєстєи. На остє- лє мєшєла нє улагатєи и державєи и од 19. столєтня у шицких державох постої лєм єднє така банкє, жєтєа шмє вилдавал папєрєво пєнєжє-банкнєжєи. Тотєи банкєи стєлє под стє- рєжє контролєу державєи, их банкнєжєи вєдєлєлє державнє пєнєжє, котри глєждєлє мєшєи прилєц нєжєстє златних пєнєжєк.

Жени у Гитлеровей Немецкей.

У модерним наішканим часу ише жедей жени иду до ривних службах и урядох. Нависе, же таки жени не могу буд добра гадни и маври своїх дзедох. Прето фамелийни живот терас знадзи особено по вароших препада, зменшуе ше число дзедох, а ронше обица погубеност. Так було и у Немецкей, можебуц ише у велиней мери, як индзей.

Терас Гитлер, котри еще пали живот немецкого народа прејсаиц и внараици одредасе же ше млади дзевичата уобще не могу брац до службы и рижних урядох. Бо перша задача и циля жени, да ше оза и да будас добра гадниа и добра мац. Мам жени од 31. року можу достац даяку службу, але лям у тим служас, кец пайсасе не маю збо чога жинц, лебо кец их мул авма служби.

Такој були у Немецкей одрусени жод урядох, шикви тоги жени, котрих мужове маю гоч ясу службу. И так велі хлопци, оцви фамелий, котри до терас були без службы, могли службу достац наместо одрусених женох, котрих их мужове можу зот свою плацу отримоват.

Гитлер велас еще зробиц, зацо роби не барз мудро, але тоти наредби, цо ше гичу длужности женох и их явней службы барз мудри и требало би их впадзи завесц.

Бо од погубеней фамелий, од недоброго фамелийного живота виходац шиква погубеност и ало у швецс. То учи католика церква и барз добре раба Гитлер, кец ше у тим трима здравей християнскей науки.

... (мф).

Осигурано заживох.

Ма уж насале, же у Савскей бановини увидас ше того року службене осигурано зашавох од ляду и поплави. Осигурак ше муши кажде голт жими. Терас одредзено, же ше за каждаго голта будас плациц 5 Дина. за осигурано Тот ше пенаж будас уберац при порци.

Обчииски виберанки у Дунайскей банов.

Др. Мирко Ивацхендич, нар. посланик з Войводини виявел, же обчииски вибори буду у Дунайскей бановини ише теј вишен и то лям по валалох. Як знаме у Моравскей и Вербаскей бановини буду обчииски вибори 6. августа.

Социална-радикална странка потвердвена.

Ми уж яведи, же познати бувши радикалски посланик Др. Воля Янч ацаумил основац нову странку под меном Радикално-Социална странка. Влада тоту нову странку уж приявела и вона име робиц и визиращ за свой програм, у котрим стої, же лаша странка пита тајне гласане при виборох, а не явне, як е у нас терас. Далей захтева странка шлебоду за лисане у нпнянох, шлебоду за схважкн. Держава най будас уставна и парламентарна монархия.

Осудзени „ушташе“ зот Лики.

Суд проти ушташих зот Лики, о котрих яме остати раз явела уж америсаца. Осудзени: Дюра Руклавина на шмерц, Шупер на 20 роки, Аврамович 15 роки, Орго Судар на цемницу до шмерца. Други достали по женой.

Припатали ва плацу.

У Сенти препатали полиция вану банду шведских препатлих люддох, котри за плацу готови були шведочиц на судас гоч кому и гоч цо. Вони и припатали як шведкове на судас, гоч ише не знали, лям гиторели так, як их догични, хто их за шведка купел, научел. З тим у звязи заварти двоже адвокети. — Так айко препатли уж велі, же вжали себе за ремесло криво на судас пришваган! Не чуло, же нас Бог так а тоту криву каре, бо его виланме, же ма и прецо.

Демонстрациј женох у Тербовлю.

У Тербовлю у Словениј вст найескиа коцальна усяц у нашеј держави тих дзедох управа коцальна зменшала плацу роботаком, по глибоко под жему копаю усяц, на 80-100 Дин. тивенство. Розуми ше, а тике шлебу плацу не були работици задовольни, але буий воик шихо, а почали ше буийц их жени. Шикви жени пришлик пред хажу управи копали и з велику ларму писали жажу плацу за своїх мужох. Директор им обещал, же сполн их жадане, але жени ише не були задовольни и не спели ше ровасц. Мунела айбегуниц полиция к при тим три жени була раности. Терас у Трбовлю уж мир.

Вивоз швиньох до Ческей.

Од 2. юла почал лаш явела швиньох з лашней держави до Чехословацкей. Мешиачо мбже ише од шес вивасц 4.000 фалати швини и 50 вагона масла и салаина. То би за нас було барз добре, да терас не муша нашо торгових плавиц 112 Д. такса по фалату швецей, як до терас. Тотя такса заш будас побизои целу швинюм у нашеј держави.

Мост медви Земуню и Београдом.

Нови мост медви Земуню и Београдом, котри будас служиц за промет оцело, за кочи, авта и трамвай, будую уж даскельо мешади. До другей яри ма буд готови. Зот ише будас Земун, котри и так саада под управу Београда, баржей з Београдом авзани, бо за трамваис предзе ше зот Земуну до Београду за 10 минуца.

НОВОСЦИ.

— 30.000 вагонн жита ва вивос будас мац Югославия того року. Так вираховали на паперу, а чи баш тельо будас, ухажи ше такој по косидлик.

— Дневник „Народ“ забранети. — Ми яведи, же у Сараеву почали виходац дневни християнски новинар „Народ“. По двох мешацох влада тот дневник забранела. Терас явлю, же би место ших мали виходити новия дневни новинар „Пренород“.

— Мадарски класи на учительскей школи у Београду буду в шкени отворени. У них ше буду учиц учители за мадрски основни школи у Бачкей и Банату.

— Зменьшани швиня жита ва 15%, Америка, Канада, Аргентина и Австралия. Так явлю найнових висти. Тотя штари держави маю влод 433 милийони тонн жита, (од 1.030 милийони тонн, кельо жита уродзело на цалим швецс), а впредали и до други державох авзасли 145. мил. тонн.

— Страшна шмерц под железницю. — На железницкей драги при Теслицу (Босна) бовел ше маю сви директора авлави Вутемана. Нависе явнела железавица и мац дзедца и ої старша дзиска сцени дзедко спанци. То им пошло за руку, хлапец бул спансени, але их обидох заглавела локомотива. 17-роцна дзика остала на месту жертва, а мац чужо цо-панета и лядво остале на животу.

— Лето ишек пришло. — Пре шпрестани джиди и жимво уж яме страсени кадю же того року будасе мац лето. Мешац май и юни були жимвейши не март и април. Вецибрази було так жимво, же зме ше оглидали за бунду. И то на конну юна! Але лето ишек пришло! Пришло нашо. Од шкисей 9. юла почало так пригривац, же шплоти було до 30 степеня. Жито, котри уж добри два тижки авзостало, почало нагло доавезац и того тижки ко-сидба почала уж у цалией держави.

— Женя у фабрикох. — У Немецкей роци у фабрикох 3 милийони 654 оцати жени, у Америки 3 милийони. Тотя жени перше авбераю роботу хлопцом, а друге, не можу ше пошвениц вихованю дзедох, котри реснико бив родительского надзирауцу и зуби ше.

— Катастрофа на железницю. — Диспресан гайабан авлави Берлинов и Штутгертска височел зот швиньох и преврател ше. 50 путничкох остали мертви, а велко було раности.

ДУХОВНИ ЖИВОТ

Шеста недвела по сошествию св. Духа. Апостол ко Римляном Зам. 110.

„Браца! ми маме розлични дари по дески, их нам дано: чи то пророцтво, по мери вери, чи служеба, у тиму (у служба) чи хто научуе, у научованю, хто напачина, у напоминаню, хто лива, у протосвяти, хто управе, у виланоси, хто твори дла милосердия, а радосцу.

Любов най будас през лицемария. Вла поавидане, прилелюйце ше гу доброму; любце еден другою з братску любовию; еден друго, му чедс скорей преуказуйце. Не будасе лавиби у ревности, духом (будасе) поани ошн, бо служите Господу; радуйце ше у надї, у брилох (будасе) цервежлийн, пребизайце на молитви, у потребох святим помагайце, отримуйце госто-примство.

Благославляйце тих, котри вас пресантлю: благославляйце а не преклинайце.

Дневни Апостол вжати з 12 глави Послания гу Римляном. У 11 главах своёго Послания поучовал апостол Павел о тим: яка треба да будве наша вера, и терас нас поучуе як ше маме у животу справовац:

- гу Господу Богу,
- гу каждаму ближньому, и
- гу нам самим.

Християни: треба да вие и шлади по-каже Господа Бога в душу и в тіло, и да Му служите внимавоше Него свята заповиди. Най Госаду Богу кажеди так служите, як то Бог о, якого ждате по своих астрех. Кому Бог дал деяку службу церковну або ину, тот най совістно окаянуче тоту службу по чину ни до-става. Кто достал службу це поучуе, як треба чести ину, най спочина и словом и прикладом на любовнось, але най то робити зос смиреннечу;

кто достал службу заведен бриту за церковни милостиві, най то твори по сиренствивосци и най не пакри на особи;

а кто ма дужнось да помогат худобним, най то твори радосним серцем и милым способом.

Кажди християнин най не чува лицезерна людех того цвста, котри заведочую любов ту другому зос словами, а не з ділама. Ближнього каждого треба любити, а ненавидати треба лям саме але.

Терав прихотен крапа услуга, як треба ближнього любити;

ближнього маме так любити, якцо брат любви своего брата, бо ми шдем браца единого небесного Отца;

Християни най не кляоті ласивства. Не-целю ма служимо святому Богу, най кажде радосне и делни цагї конечи ту свою службу, бо сам наш Бог будзе плаца у нас. Прето най кажде церковнико поши своєю кривя и ветривла най модела помоз од Господа, кому служи а за кого черни.

Ту ближним треба мац таку любов, да його потреби береме як своєю, а да своєю добра тримаже як да вони припадом худобним. Го-сподх треба примац. За тих, котри нас не на-каза, або котри нам зло робя, треба ше мо-лит и благослов Божи на них приворожац, а пїда не шлеבודно их проклятиц.

Паметајме: По науки св. Павла, кажеди крави християнин треба „Да ало в добрим надалада“. Моделіме прето предоброго Бога, да нам да свою ласку, за можеме тото иничко выполнит, це нам заповеда Вон, котри сама до-брота и любовь.

Плацелин редишату за 1933. рок.

Руски Керестур:

Рад Михал, 802	50 Дин.
Лавлов Дора, 509	50 "
Гербут дора, 386	50 "
Гербут дора, 978	50 "
Гербут Янко, 595	50 "
Кшишто Янко, 281	50 "
Бодвай Митро, 974	50 "
Сабва Андрей, 688	50 "
Роман Митро, 403	50 "
Аграрна Засадница	50 "
Ева Михайло с., 333	50 "
Надя Янко, 351	50 "

Кодур:

Шанта Фряво, 160	50 Дин.
Пыскач Иван, Кр. Петра 415	50 "
Сестре Службенице	50 "
Малик Дора, 41	50 "
Иван Янко, водавик	50 "
Сабва-Дайков Штаран, 458	50 "
Маточ Янко,	50 "

Миклушевца:

о. Ваванг Илья	60 Дин.
Чивмар Митро,	50 "
Богля Янко.	50 "

Бачини:

о. Гарйовати Михайло	50 Дин.
Палута Михайл с.,	50 "
Пануфа Андрич	50 "

Рижни места:

о. Буйло Максим, Ливовини	50 Дин.
о. Дрогобенки Кирил, Солнце	30 "
Радї Михайло, Ковин	50 "
Ерменї Иреня уд. Загребї	30 "
Едеянскы Дора, Дорльов	60 "

Найновши висти.

Обински виберанки у Санскей бановини. — На сходах у Костайници зивел нар. посланик др. Тодич, же обински виботи у Санскей бан. буду у новемцу децемброу того року и же ше приправя нови закон о бановинох, у котрим власи бановинох будзе знатно розширена.

Цена жита ше дзвигла. — Знаме, же ше у нас цена старому житу подзвигла на: 230 Дин. Гваря же причина тому паданю (зменшаню курсу) долара, бо ше и у Америки цена житу тиж доси подзвигла. Ту тому пре нельку сушу уро-дмай жита у Америки барз слыби и то ушыла на дзвигане цены.

Косидба у Дунайскей бановини. — По найновших вистох, косидба у Ду-найскей бановини (Банат, Бачка, Срим) будзе добра. Ярец плацен штретне по 16 метери од голта, а жито рахулю, же да штретне по голту 10-12 метери. И у Славонї ярец добре шпаци и жито барз добре вынато.

Зос Просвити.

Нови рочни члени Руского Народно-го Просвитного Дружтва

Бесерменї Берис Стара Вербас	10 Дин.
Сакоч Еман	10 "
Дротар Михал	10 "
Зубков Янко	10 "
Фекета Владо	10 "
Каш Йовтен	10 "

Хто слѣдуюши?

Даруйце на Народни Дом у Руским Керестуре

Медши Йовтен ул. IV. кл. босн. шк. Р. К. 30 Д.
Дудаш Янко ул. V. кл. босн. шк. Р. К. 10 Д.

До терав нвели ше краси даро-патело, котри добре похпели значене и потребу Руского Народного Дому за руски народ у Югославїи. Най ше у нїх у-патра и други мастивши людзе и най дарую цо вецей можу. Бо Народни Дом то будзе вична памятка нашей рускей на-родней свидомости и култури.

СТАРИ ДЛУЖНІЦИ ПОСИЛАЙЦЕ ПРЕДПЛАТУ!

Бурза

Нови Сад 13. VII. 1933.

Жито	225—230 Дин.
Кукурница бачка и сримска	72—74 Дин.
Кукурница нова за жолн	74—76 Дин.
Ярец бачки и сримски	80—90 Дин.
Овес	90—100 Дин.
Мука 00	340—360 Дин.
Мука число 2	320—340 Дин.
Мука число 6	190—210 Дин.
Хромплї	55—60 Дин.
Пасуля	95—100 Дин.

Шмишни куцик.

Хлалчик: Моделм литру вина.
Карчмар: Белого чи червеного?
Хлалчик: Шпцковдно, бо то за шасного.

Нина: Яни, як же ти живиш?
Яни: Добре.
Нина: Терав ше ти мунгани мене пегад як я живм.
Яни: А цо ма то брига!

Доктор: Мушнице апац, же алкогол то в-трак, котри помажу труе.
Пиялица: Ша я ше баш не едем нагло отровни.

ОД РЕДАКЦИИ.

Понеже редактор наших новинох му-ши поїсц на лїчече очох, прето други ти-даень новини не виду. Слѣдующе число видае 28. юла.

Посилайце предплату!